Wiadomości Adwokatury 2 kwietnia 2015 r.

Relacja z posiedzenia plenarnego NRA

28 marca 2015 r. w Otwocku k. Warszawy odbyło się posiedzenie plenarne Naczelnej Rady Adwokackiej.

Członkowie NRA dyskutowali m.in. na temat budżetu NRA na rok 2015, a także skierowania wniosku do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie obron karnych prowadzonych przez radców prawnych, na temat strategii i priorytetów działań Adwokatury oraz o zasadach wynagradzania członków sądów dyscyplinarnych, rzeczników dyscyplinarnych oraz ich zastępców za wykonywane czynności w postępowaniu dyscyplinarnym.

Posiedzenie rozpoczęło się od uczczenia minutą ciszy adwokatów, którzy pięć lat temu, 10 kwietnia 2010 r., zginęli w katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem. Następnie adw. Andrzej Zwara, prezes NRA, pogratulował adw. prof. Piotrowi Kruszyńskiemu nominacji na przewodniczącego Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego. Przechodząc do porządku obrad prezes omówił bieżącą pracę Prezydium NRA. Poinformował m.in. o pracach legislacyjnych nad ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnej informacji prawnej i edukacji prawnej społeczeństwa, o pracach nad nowelizacją ustawy prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi oraz o przygotowaniach do wejścia w życie znowelizowanego kodeksu postępowania karnego. Przypomniał, że komisja doskonalenia zawodowego przy NRA jest w trakcie przeprowadzania w izbach szkoleń z nowelizacji kpk. W opinii osób, które już uczestniczyły w nich, szkolenia są prowadzone na bardzo wysokim poziomie.

Adw. Tomasz Korczyński, przewodniczący komisji ds. Informatyzacji – Centrum Technologiczne Adwokatury, poinformował o bieżących pracach nad informatyzacją Adwokatury. Zaznaczył, że w większości rad przygotowano już pracowników do obsługi nowego systemu, jednak aby system był w pełni wykorzystany, pozostałe rady powinny jak najszybciej przejść szkolenia i wdrożyć system w swoich izbach.

Adw. Mirosława Pietkiewicz, skarbnik NRA, przedstawiła wykonanie budżetu za rok 2014 oraz wyniki audytu działu finansowo-księgowego NRA, a następnie przedstawiła preliminarz budżetowy na rok 2015. Z kolei adw. Sławomir Ciemny, przewodniczący Wyższej Komisji Rewizyjnej przedstawił sprawozdanie WKR z wykonania budżetu oraz opinię na temat propozycji budżetowych na rok 2015. NRA zatwierdziła wykonanie budżetu za rok 2014 r. oraz przyjęła preliminarz budżetowy na rok 2015.

W dalszej części posiedzenia adw. Michał Synoradzki przedstawił projekt skargi konstytucyjnej w sprawie obron karnych prowadzonych przez radców prawych w przepisach znowelizowanego kpk. NRA przyjęła uchwałę w sprawi zaskarżenia do TK art. 6 ust. 1 i art. 8 ust. 6 ustawy z 6 lipca 1982 o radcach prawnych oraz art. 82 kpk jako niezgodnych z art. 17 ust. 1, z art. 32 ust. 1 i z art. 42 ust. 2 Konstytucji. NRA zobowiązało Prezydium do złożenia wniosku w TK oraz upoważniło prezesa NRA do udzielenia pełnomocnictwa procesowego do reprezentowania NRA przed Trybunałem Konstytucyjnym i innymi organami Państwa: adw. prof. Piotra Kruszyńskiego, adw. Romana Kusza oraz adw. Michała Synoradzkiego. (czytaj uchwałę 32/2015)

Adw. Maciej Gutowski, przewodniczący zespołu ds. odpracowania strategii Adwokatury, przedstawił propozycję pytań do ankiety, której wyniki miałyby stać się podstawą opracowania długoterminowej strategii Adwokatury. Zagadnienie wzbudziło burzliwą dyskusję członków NRA, w której udział wzięło wielu dyskutantów. W jej trakcie przedstawiane były różne propozycje podejścia do sposobu sporządzenia strategii dla adwokatury. Kierowano również liczne uwagi co do poprawności sformułowania niektórych pytań. Do tego punktu zgłoszono kilka wniosków o charakterze formalnym: o zamkniecie dyskusji, o odbycie osobnego posiedzenia plenarnego NRA, na którym dyskusja nad

strategią Adwokatury byłaby punktem wiodącym, jak również o odrzucenie pytań. Ten ostatni wniosek wzbudził sporo pytań i zasiał sporo wątpliwości ze strony członków NRA co do jego znaczenia i skutków; niejednomyślną decyzją jednak został przyjęty. W związku z takim wynikiem głosowania, prezes Andrzej Zwara poprosił Zespół, by przygotował bardziej pogłębiony materiał na posiedzenie plenarne planowane w czerwcu br., tak by ten temat można było szerzej omówić i poświęcić mu więcej czasu.

Adw. Rafał Dębowski, sekretarz NRA i adw. Ewa Krasowska, rzecznik dyscyplinarny NRA, przedstawili projekt zasad wynagradzania członków sądów dyscyplinarnych oraz rzeczników dyscyplinarnych i ich zastępców za wykonywanie czynności w postępowaniu dyscyplinarnym.

NRA podjęła również uchwałę, w której wyraziła zaniepokojenie w związku z wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 5 marca 2015 r., oddalającym powództwo wnuka więźniów obozów koncentracyjnych w czasach II wojny światowej przeciwko wydawcy dziennika „Die Welt", w związku z użyciem na łamach tego dziennika sformułowania „*polski obóz koncentracyjny w Majdanku*". W uchwale NRA sprzeciwia się przyjętej przez warszawski Sąd Okręgowy interpretacji, jakoby sądowa ochrona dóbr osobistych w postaci tożsamości i godności narodowej nie była należna indywidualnym osobom, które z uzasadnionych względów poczuły się skrzywdzone publikacjami niezgodnymi z prawdą historyczną.

Tego dnia na wniosek adw. Rafała Dębowskiego, sekretarza NRA przyjęto także uchwałę w sprawie zmiany Regulaminu prowadzenia kont poczty elektronicznej w domenie adwokatura.pl dopuszczając możliwość używania dwóch imion w adresie mailowym.

NRA zdecydowała również o wyrażeniu zgody i upoważnieniu Prezydium do kontynuowania produkcji serialu „Obrońcy", którego cztery pierwsze odcinki emitowane były w regionalnych oddziałach TVP.

Ponadto adw. Ewa Krasowska, rzecznik dyscyplinarny NRA, zdała sprawozdanie ze swojej pracy w ostatnich miesiącach oraz przedstawiła sprawozdanie z działalności WSD.

Nikt nie zamyka ust adwokatom

"W naszym środowisku nie ma tematów tabu. Jest wolność słowa i będzie ona z całą pewnością zagwarantowana" - powiedział adw. Andrzej Zwara, prezes Naczelnej Rady Adwokackiej w wywiadzie, który ukazał się dziś w Dzienniku Gazecie Prawnej.

Zachęcamy do lektury całego wywiadu.

(Czytaj cały wywiad)

Życzenia Wielkanocne

W imieniu własnym oraz Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej życzę wszystkim Koleżankom i Kolegom –

Adwokatom i Aplikantom Adwokackim – zdrowych i spokojnych Świąt Wielkanocnych.

Niech ten czas odnowy obfituje w radosne, rodzinne spotkania.

adw. Andrzej Zwara
Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej

Adwokatura uczci pamięć kolegów-ofiar katastrofy smoleńskiej

10 kwietnia przypada piąta rocznica katastrofy lotniczej pod Smoleńskiem, w której zginęło 96 osób w tym m.in. Para Prezydencka Lech i Maria Kaczyńscy oraz adwokaci: Joanna Agacka-Indecka, prezes NRA, Jolanta Szymanek-Deresz, posłanka na Sejm RP, Stanisław Mikke, redaktor naczelny „Palestry" oraz Stanisław Zając, Senator RP.

Tego dnia w intencji zmarłych adwokatów o godzinie 16.30 odprawiona zostanie Msza święta w Archikatedrze Św. Jana Chrzciciela w Warszawie (ul. Świętojańska 8). Serdecznie zapraszamy do udziału i wspólnej modlitwy.

Również 10 kwietnia do Katynia i do Smoleńska wyjedzie dwudziestoosobowa grupa adwokatów, aby oddać hołd ofiarom katastrofy oraz polskim oficerom zamordowanym w lesie katyńskim. Wyjazd zorganizowała NRA.

Z kolei przedstawiciele Prezydium NRA wezmą udział w państwowych uroczystościach m.in. w uroczystościach przed pomnikiem ofiar katastrofy na warszawskich Powązkach oraz we Mszy św. w Świątyni Opatrzności.

Adwokaci złożą również kwiaty na grobach zmarłych kolegów oraz pod tablicą im poświęconą przed siedzibą NRA.

Przypominamy biogramy adwokatów, którzy zginęli w katastrofie smoleńskiej:

Adw. Joanna Agacka-Indecka (1964-2010),

Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej w latach 2007-2010.

W 1988 r. ukończyła studia prawnicze na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego. W latach 1988-2001 była asystentem w Katedrze Postępowania Karnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego. W latach 1992-1993 pracowała w kancelariach adwokackich w USA i

Wielkiej Brytanii.

W Stanach Zjednoczonych pracowała w Biurze Obrońców z Urzędu oraz w Instytucie Prawa Karnego Międzynarodowego De Paul University w Chicago. W latach 2003-2004 odbyła szkolenia pełnomocnika Międzynarodowego Trybunału Karnego w Akademii Prawa Europejskiego w Trewirze.

W latach 1991-1995 odbyła aplikację adwokacką, a w styczniu 1996 r. zdała egzamin adwokacki i została wpisana na listę adwokatów Okręgowej Rady Adwokackiej w Łodzi.

Od roku 2004 była członkiem Komisji Praw Człowieka Naczelnej Rady Adwokackiej,

w latach 2001-2004 członkiem Okręgowej Rady Adwokackiej w Łodzi – gdzie zapoczątkowała prace Komisji Prawnej oraz cykl Ogólnopolskich Konferencji Komisji Prawnych okręgowych rad adwokackich. Od maja do grudnia 2004 roku sprawowała funkcję wicedziekana ORA w Łodzi. Od 2003 r. uczestniczyła w pracach parlamentarnych – najpierw jako ekspert, później jako przedstawiciel samorządu adwokackiego.

W latach 2004-2007 pełniła funkcję wiceprezesa NRA. Od 2006 r. przewodniczyła Komisji ds. Prac Parlamentarnych przy NRA. 24 listopada 2007 r. na Krajowym Zjeździe Adwokatury została wybrana prezesem Naczelnej Rady Adwokackiej.

15 lutego 2010 r. została powołana w skład Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego

przy Ministerstwie Sprawiedliwości.

Została uhonorowana Wielką Odznaką Adwokatura Zasłużonym, a także Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Pośmiertnie odznaczona Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Adw. Stanisław Mikke (1947-2010)

adwokat, redaktor naczelny „Palestry”, członek Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie.

Ukończył Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Na listę adwokatów Izby Adwokackiej w Warszawie został wpisany 1985 roku.

Był doskonałym adwokatem, mocno zaangażowanym w działalność samorządu zawodowego. W latach 1989-1993 był zastępcą redaktora naczelnego „Palestry”, a od 1993 roku jej redaktorem naczelnym. Pełnił również funkcję przewodniczącego Komisji Etyki przy Naczelnej Radzie Adwokackiej. W latach 1989-1992 był sędzią Sądu Dyscyplinarnego, członkiem Komisji Informacyjno-Prasowej i rzecznikiem prasowym NRA, zastępcą przewodniczącego Komisji Prasowej ds. „Biuletynu ORA” (1992-1995), w latach 1992-1998 był przewodniczącym Komisji ds. Etyki i Wykonywania Zawodu ORA w Warszawie; członkiem Rady Naukowej Ośrodka Badawczego Adwokatury im. Witolda Bayera. Za swoją wybitną działalność dla Adwokatury w 1995 roku odznaczony odznaką Adwokatura Zasłużonym.

Z rekomendacji AWS wybrany sędzią Trybunału Stanu. Pełnił również funkcję Wiceprzewodniczącego Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz członka Komisji Bioetycznej przy Instytucie Kardiologii w Aninie.

Stanisław Mikke był wybitnym publicystą, jak również doskonałym mówcą. Prowadził wykłady w ramach szkolenia zawodowego adwokatów oraz w ramach szkolenia aplikantów adwokackich. Wchodził w skład wielu komisji egzaminacyjnych i sądów konkursowych.

Mocno związany ze sprawami wyjaśniania zbrodni katyńskiej. Brał udział w pracach ekshumacyjnych w Katyniu, Miednoje i Charkowie. Autor wielu artykułów o tematyce prawno-historycznej oraz książki „Śpij mężny w Katyniu, Charkowie, Miednoje". Był autorem książek oraz konsultantem do filmów Krzysztofa Kieślowskiego: „Dekalog 5", „Krótki film o zabijaniu" oraz „Bez końca". Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz złotym medalem Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej.

Współorganizator wystaw plenerowych na ulicach m.in. Warszawy: w roku 2008 „Adwokaci Polscy Ojczyźnie" oraz w roku 2010 „Adwokaci ofiary Katynia". Pośmiertnie uhonorowany Wielką Odznaką Adwokatura Zasłużonym.

Jolanta Szymanek-Deresz (1954-2010)

Ukończyła prawo na Uniwersytecie Warszawskim. Po ukończeniu aplikacji sądowej pracowała w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy., następnie po zdaniu egzaminu adwokackiego, prowadziła kancelarię adwokacką w Warszawie (od 1987 r.) W latach 2000-2005 była szefem Kancelarii Prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego. W 2002 roku została odznaczona estońskim Orderem Białej Gwiazdy I klasy. Była posłanką na Sejm V i VI kadencji – najpierw z listy SLD a potem z listy koalicji Lewica i Demokraci. Od 22 kwietnia 2008 zasiadała w klubie poselskim Lewica. 1 czerwca 2008 została wiceprzewodniczącą SLD. W 2009 bez powodzenia kandydowała do Parlamentu Europejskiego. Zginęła w katastrofie samolotu prezydenckiego pod Smoleńskiem 10 kwietnia 2010 roku. 16 kwietnia 2010 została pośmiertnie odznaczona Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski

Stanisław Zając (1949-2010)

Stanisław Zając był absolwentem Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jego kariera zawodowa obejmuje pracę sędziego i adwokata – prowadził praktykę w Jaśle. W ostatnich latach nie wykonywał zawodu, poświęcając się karierze politycznej. W latach 1991–1993, 1997–2001 i 2005–2008 był posłem na Sejm RP I, III, V i VI Kadencji. Był także radnym Sejmiku Województwa Podkarpackiego (wybrany w 2002).

W 2008 r. wystartował w wyborach uzupełniających do Senatu i został wybrany senatorem VII kadencji w okręgu krośnieńsko - przemyskim. Pełnił funkcję Przewodniczącego Komisji Obrony Narodowej, był członkiem Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą.

Od 2006 r. był członkiem Prawa i Sprawiedliwości, wybrany w skład Komitetu Politycznego i Rady Politycznej tej partii. Od chwili wyboru na senatora pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Klubu Parlamentarnego PiS i jednocześnie funkcję przewodniczącego Klubu w Senacie RP. Był szanowanym i uznanym politykiem, serdecznie przyjmowanym przez polonię w wielu krajach świata m.in. Australii, Brazylii, Peru, Stanach Zjednoczonych. Był autorem wielu ustaw, uchwał i interpelacji podejmujących ważne zagadnienia społeczne i gospodarcze.

Wśród wielu przyznanych mu odznaczeń są m.in. Krzyż Wielki Oficera Orderu „Pro Merito Melitensi" Zakonu Maltańskiego oraz pośmiertnie Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski.

Karta Praw Podstawowych - w Polsce terra incognita?

Karta Praw Podstawowych wciąż jest mało znana w Polsce, także dla środowiska, które jest zobowiązane ją stosować – wychodząc z tego założenia, Komisja Praw Człowieka przy Naczelnej Radzie Adwokackiej zorganizowała konferencję poświęconą temu dokumentowi unijnemu. Całodniowa debata, ciesząca się dużą frekwencją, odbyła się w Warszawie 14 marca 2015 r.

Spotkanie otworzył **adw. Andrzej Zwara**, prezes Naczelnej Rady Adwokackiej. Podkreślił, że rozumie Kartę Praw Podstawowych także jako zobowiązanie wobec osób starszych, dzieci, osób niepełnosprawnych – a wszystkie te kwestie były przedmiotem rozważań na wcześniejszych konferencjach Komisji Praw Człowieka przy NRA. Są to też sprawy, w których adwokaci zajmują głos. Prezes NRA wyraził nadzieję, że znaczenia Karty nie umniejszą dyskusje nt. małżeństw jednopłciowych. Życzył owocnej i uczciwej dyskusji.

Gości powitał też **adw. Mikołaj Pietrzak**, przewodniczący Komisji Praw Człowieka przy NRA. Powiedział, że pomysł zorganizowania konferencji nt. Karty Praw Podstawowych (KPP) zrodził się z niewiedzy. – *Nawet my sami, członkowie Adwokatury, nie jesteśmy w stanie odpowiedzieć na elementarne pytania: czy Karta bezpośrednio obowiązuje, jakie znaczenie ma protokół brytyjski, w jaki sposób i czy można powoływać się na Kartę Praw Podstawowych przed sądem?* – wyliczał adw. Pietrzak. - *W jaki sposób nakłaniać sędziów, by korzystali z tej karty, jakie korzyści płyną dla wymiaru sprawiedliwości, ale i dla adresatów praw i wolności jednostki? Nadal Karta Praw Podstawowych to w Polsce terra incognita, stąd pomysł zorganizowania naszej konferencji.*

Konferencję otworzył wykład prof. UŚ dr. hab. **Macieja Szpunara, rzecznika generalnego Trybunału Sprawiedliwości UE.** Mówił on o zakresie stosowania Karty. Przypomniał, że zgodnie z art. 51 ust. 1 KPP postanowienia Karty *mają zastosowanie do instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii przy poszanowaniu zasady pomocniczości oraz do państw członkowskich wyłącznie w zakresie, w jakim stosują one prawo Unii*. To sformułowanie – jak zaznaczył - rodzi wiele wątpliwości. Prof. Szpunar zwracał uwagę, że aby korzystać z Karty, sądy krajowe muszą wykazać, że w danej sprawie istnieje odniesienie do prawa unijnego. Muszą wtedy znaleźć odpowiedź na pytania, wśród których najważniejsze to: czy rozpatrywane przepisy prawa krajowego objęte są prawem UE.

Jako pierwszy prelegent w panelu moderowanym przez adw. dr Magdalenę Sykulską-Przybysz, członka KPCz przy NRA, wystąpił **prof. dr hab. Roman Wieruszewski, kierownik poznańskiego Centrum Praw Człowieka**. Na początek poruszył temat protokołu 30 (zwanego potocznie protokołem brytyjskim lub polsko-brytyjskim) i pytania, czy z perspektywy tego dokumentu, można przed polskimi sądami powoływać się na KPP? Zdaniem prof. Wieruszewskiego, w odpowiedzi na to pytanie pomaga wyrok Trybunału Sprawiedliwości z końca 2011 roku. Dotyczył on sprawy Czeczena, który uciekł ze swojego kraju do Wielkiej Brytanii przez Grecję. Korzystając z „porozumienia dublińskiego" Wielka Brytania odesłała go, mimo że starał się o status uchodźcy, z powrotem do Grecji. Uchodźca zaprotestował przeciwko temu i Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że nie można osób starających się o status uchodźcy „automatycznie" odsyłać do kraju, z którego przyjechali. Co zdaniem prof. Wieruszewskiego, w znacznym stopniu pozwala stwierdzić, że krajowe sądy w Polsce i Wielkiej Brytanii mogą czuwać nad przestrzeganiem Karty Praw Podstawowych.

Prelegent mówił także, że powoli *Karta się przebija do polskich sądów*. Zachęcał do korzystania z niej wtedy, gdy prawnicy uważają, że jest to pomocne. Poinformował, że za kilka tygodni Agencja Praw Podstawowych w UE opublikuje raport dotyczący zastosowania Karty w państwach Unii Europejskiej.

Prof. Wieruszewski odniósł się również do często podnoszonej w dyskusjach o Karcie kwestii: „czy stosowanie KPP wymusza akceptowanie małżeństw jednopłciowych?" By rozwiać wątpliwości,

przywołał wyrok austriackiego trybunału konstytucyjnego. Para osób homoseksualnych, które zawarły związek małżeński w Holandii, domagała się uznania tego związku również w Austrii, powołując się na Kartę Praw Podstawowych. Jednak austriacki trybunał uznał, że przepisy Karty nie nakładają obowiązku automatycznego uznania małżeństwa jednopłciowego zawartego w innym kraju, jeśli prawo danego państwa takiej możliwości nie przewiduje. I takiej odmowy uznania małżeństwa homoseksualnego nie można uznać za dyskryminację.

Prelegent zachęcał też uczestników konferencji do zapoznania się z Komentarzem do Karty Praw Podstawowych, który ukazał się w języku angielskim. Tysiącstronicowa pozycja zawiera omówienie artykułów KPP, ich znaczenie oraz implikacje.

Profesor dr hab. Anna Wyrozumska, z Uniwersytetu Łódzkiego, również nawiązała do protokołu brytyjskiego. Stwierdziła, że przełomowym w dyskusji na temat obowiązywania Karty w Wielkiej Brytanii – a zatem również w Polsce, która przystąpiła do protokołu – jest wyrok sądu Zjednoczonego Królestwa w sprawie dotyczącej pracownika ambasady. Do tej pory sądy brytyjskie nie zajmowały się sprawami pracowniczymi ambasad, uznając ich immunitet. Tym razem jednak sąd rozpatrzył sprawę, biorąc pod uwagę dyrektywę unijną o czasie pracy.

Prof. Wyrozumska mówiła też o relacji między krajowym systemem prawnym a systemem KPP. Przyznała, że żyjemy w trudnych dla prawników czasach, gdzie istnieje kilka poziomów ochrony praw podstawowych. Z jednej strony to potężny oręż w rękach adwokatów, ale z drugiej wymaga znajomości systemów prawnych i relacji między nimi.

Panelistka zwróciła uwagę na artykuł 53 KPP, dotyczący poziomu ochrony (*„Żadne z postanowień niniejszej Karty nie będzie interpretowane jako ograniczające lub podważające prawa człowieka i podstawowe wolności uznane, we właściwych im obszarach zastosowania, przez prawo Unii i prawo międzynarodowe oraz umowy międzynarodowe, których Unia, Wspólnota lub wszystkie Państwa Członkowskie są stronami, łącznie z Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz przez konstytucje Państw Członkowskich”*). Jej zdaniem, przepis ten do tej pory nie wzbudzał większego zainteresowania, ale już niedługo będzie to klauzula kolizyjna, jeśli chodzi o ocenę pierwszeństwa prawa unijnego w sytuacji, gdy prawo krajowe ma wyższy standard ochrony praw człowieka.

Tak było w przypadku sprawy, z którą hiszpański Trybunał Konstytucyjny zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości UE w 2013 roku. Chodziło o wydanie skazanego wyrokiem zaocznym pana Melloniego organom włoskim. Pan Melloni argumentował, że przed włoskim sądem będzie miał ograniczone prawo do obrony ze względu na to, że we Włoszech nie można się odwołać od wyroku wydanego zaocznie. TSUE nie dopuścił wykładni, zgodnie z którą art. 53 Karty zezwalałby państwu członkowskiemu na stosowanie standardu ochrony praw podstawowych gwarantowanego konstytucją, jeśli jest on wyższy od standardu wynikającego z Karty i na sprzeciwienie się w razie potrzeby stosowaniu przepisów prawa Unii. Trybunał Sprawiedliwości uznał, że niedopuszczenie do ekstradycji podważałoby pierwszeństwo i jednolitość prawa Unii.

Prof. Wyrozumska podsumowała, że możliwość ochrony standardu krajowego wobec pierwszeństwa prawa Unii będzie się z czasem zmniejszać.

Jako trzeci panelista wystąpił **prof. Andrzej Wróbel, sędzia Trybunału Konstytucyjnego.** Już na wstępie zaznaczył, że w jego ocenie stosowanie Karty Praw Podstawowych przez „przeciętnego sędziego” przekracza możliwości tegoż. Zwrócił uwagę na to, jak poważne są obowiązki sędziego w zakresie stosowania KPP: sąd krajowy ma obowiązek stosowania bezpośrednio skutecznego prawa unijnego, sędzia w pewnych przypadkach powinien wysyłać pytanie prejudycjalne do Trybunału Sprawiedliwości UE, ma też obowiązek dokonywać wykładni zgodnej z prawem unijnym. Do tego sędzia ma obowiązek odmowy zastosowania przepisu prawa krajowego niezgodnego z prawem unijnym. Co skutkuje np. chaosem wokół przepisów o grach hazardowych.

Obowiązkiem dodatkowym jest m.in. niezwykle trudne zagadnienie – ustalenia zakresu obowiązywania KPP, czyli np. sędzia sądu okręgowego musi rozstrzygnąć, czy dana sprawa mieści się w zakresie stosowania prawa unijnego. Musi także ustalić relacje między różnymi porządkami prawnymi. - *Sędzia jest wrzucony między prawo krajowe, prawo unijne, konwencje, traktaty akcesyjne, umowy, rozporządzenia etc.* – wymieniał prof. Wróbel. - *To on musi ustalić formalnie relacje między tymi systemami.*

Sędzia musi ustalić także, jaki charakter ma dane prawo podstawowe - czy jest to zasada, czy prawo? Musi też ustalić poziom ochrony, gwarantowany w różnych systemach. Stąd wymieniona już na wstępie konkluzja, że sędziowie mogą sobie nie poradzić z wszystkimi tymi obowiązkami.

W panelu drugim, który moderował adw. Artur Pietryka, członek Komisji Praw Człowieka przy NRA, jako pierwszy z referatem wystąpił **dr Adam Bodnar, wiceprezes zarządu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.** Zastanawiał się on nad tematem „Ochrona praw socjalnych na podstawie KPP – miraż czy rzeczywistość?”

Na początku przypomniał, że żyjemy w świecie „prawnego pluralizmu”, co widać szczególnie przy rozpatrywaniu praw socjalnych – które gwarantowane są na wielu poziomach a sama Karta Praw Podstawowych zachęca do stosowania instrumentów międzynarodowych.

Dr Bodnar wrócił także do kwestii protokołu brytyjskiego – Polska związała się protokołem z powodów natury ideologicznej, choć motywem sporządzenia protokołu były prawa socjalne. Stąd decyzja naszego rządu, by jednocześnie przyjąć deklarację do Traktatu z Lizbony nr 62, która podkreśla znaczenie praw socjalnych i tradycji solidarności.

Prelegent przedstawił kilka przykładowych spraw, które rozpatrywał Trybunał Sprawiedliwości, m.in. dotyczących praw uchodźców, czy kwestii związanych z płatnym urlopem. Zaznaczył, że duże znaczenie przy rozstrzyganiu ma zasada równości i walki z dyskryminacją – ze względu na płeć, ale i wiek czy niepełnosprawność pracownika.

Prof. dr hab. Paweł Wiliński, z Uniwersytetu A. Mickiewicza w Poznaniu, mówił o sprawach karnych w kontekście Karty Praw Podstawowych. Zażartował, że obserwuje dwa sprzeczne zjawiska: gdy jest dużo skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach karnych, to zastanawiamy się, co zrobić, by było ich mniej, a gdy jest ich mało, to zastanawiamy się co zrobić, żeby skarg było więcej.

Zdaniem prof. Wilińskiego, warto zadać sobie pytanie komu Karta Praw Podstawowych ma służyć. Sporządził też swego rodzaju diagnozę o znaczeniu Karty: wg optymisty, pesymisty i realisty. Zgodnie z tym podziałem, można postrzegać Kartę jako nie posiadającą znaczenia (i oceniać to zjawisko pozytywnie bądź negatywnie), ale też, mimo niewielkiego znaczenia Karty obecnie, warto zadawać pytania i poszerzać wiedzę na jej temat. Tu pochwalił inicjatywę Komisji Praw Człowieka przy NRA, by zorganizować konferencję na ten temat.

Prelegent analizował też, kiedy stosowanie KPP w zakresie spraw karnych jest pomocne? Jego zdaniem, jest pomocne w przypadku „martwych pól normatywnych”, *czyli w sytuacjach, w których obowiązujące ustawodawstwa albo sposób, w jakie je dzisiaj odtwarzamy nie daje nam dostatecznych gwarancji na określonym poziomie systemu prawa a poszukujemy uzasadnienia dla tego, co uznajemy za słuszne.* Karta ma również znaczenie dla stron procesu, dając uzasadnienie uprawnień i walki o te uprawnienia. Karta ma też służyć ujednoliceniu systemu zasad prawnych, temu miały służyć pytania prejudycjalne, jednak, jak zaznaczył prof. Wilicki, sądy karne nadmiernie z tego nie korzystają. Na koniec prelegent przedstawił prognozę, zgodnie z którą niezależnie od przydatności Karty, będzie ona istniała, póki będą chcieli tego jej twórcy oraz podmioty, które ją stosują.

Dr hab. Małgorzata Wąsek- Wiaderek z KUL Jana Pawła II, członek Biura Studiów i Analiz

Sądu Najwyższego, porównywała ochronę praw oskarżonego zawartą w Karcie Praw Podstawowych ze standardem strasburskim. Powróciła do wspominanej już na tej konferencji sprawy Melloni – gdy Trybunał Sprawiedliwości zakazał stosowania prawa krajowego, choć miało ono wyższy stopień ochrony oskarżonego. W tym przypadku Karta Praw Podstawowych – zdaniem prelegentki - potwierdziła *status quo*. Dr hab. Wąsek-Wiaderek zwróciła uwagę, że sprawa Melloni jest ważna dla polskiego sądownictwa, ponieważ od 1 lipca wchodzi w życie nowelizacja kpk, a w znowelizowanych przepisach są także te dotyczące orzekania pod nieobecność oskarżonego. Prelegentka przywołała jeszcze kilka przykładów, w świetle których widać, że KPP ma zarówno węższe, jak i szersze standardy ochrony w odniesieniu do standardu strasburskiego.

W ostatnim panelu, którego moderatorem **była adw. Katarzyna Szoda-Wolska**, wiceprzewodnicząca KPCz przy NRA, jako pierwszy wystąpił **adw. dr Jacek Skrzydło**, członek Komisji Praw Człowieka przy NRA.

Prelegent przypomniał, że protokół 30 był pomysłem brytyjskim, do którego przyłączyła się Polska. Dlatego przedstawił tę kwestię z brytyjskiego punktu widzenia. Początkowo KPP miała być pozbawiona charakteru prawnego. Po zmianie koncepcji najważniejsze zastrzeżenie Wielkiej Brytanii względem Karty Praw Podstawowych dotyczyło zbyt wielu praw socjalnych, np. w zakresie prawa do strajku, płacy minimalnej etc. Wielka Brytania w czasie prac nad KPP stała na stanowisku, że Karta, pomyślana jako katalog praw podstawowych, powinna działać jako hamulec przede wszystkim w stosunku do instytucji UE. Sprzeciwiała się też nadawaniu "sądowego" charakteru prawom społecznym i ekonomicznym (chyba że prawa te już taki charakter mają) oraz kreowaniu Kartą nowych praw.

Prelegent przedstawił także – w porządku chronologicznym – opinie i orzeczenia dotyczące stosowania Karty w Wielkiej Brytanii, zaczynając od wypowiedzi premiera Tony'ego Blaira w 2007 roku "jest jasne i oczywiste, że UK skorzystała z mechanizmu opt-out w stosunku do Karty", przez stanowisko brytyjskiego rządu, wyrok sędziego Mostyna (High Court of England and Wales), który w uzasadnieniu orzekł, że Karta jest częścią prawa brytyjskiego – w całości; debatę w Izbie Gmin z 2013 roku, kiedy minister sprawiedliwości stwierdził, że Karta nie ma zastosowania w prawie brytyjskim poza kontekstem UE, po interpretację Karty i protokołu 30 przez rząd brytyjski: KPP stosuje się tylko wtedy, gdy sądy brytyjskie stosują prawo UE, a nie prawo brytyjskie w czysto wewnętrznych przypadkach; protokół 30 nie ma charakteru opt-out – protokół ma charakter czysto interpretacyjny, który podkreśla ograniczony zakres Karty i jako taki ma niewielkie znaczenie praktyczne dla UK.

Prof. UW dr hab. Robert Grzeszczak z Uniwersytetu Warszawskiego, mówił o sądowym stosowaniu Karty. Przyznał, że sądy powszechne w Polsce jeszcze rzadko zadają pytania prejudycjalne. Sędziowie mają przed sobą trudne zadanie: obowiązek stosowania prawa unijnego, dostrzegania konfliktów z prawem krajowym, uwzględniania celów integracyjnych. Zaznaczył, że pierwszym krokiem sędziego jest ustalenie czy rozpatrywana sprawa ma związek z prawem unijnym.

Prelegent przyznał, że zasady stosowania KPP przez sądy krajowe są jasne, ale sądy mają niekiedy inną ich wizję. Krajowi sędziowie są coraz bardziej świadomi wpływu Karty i zwracają się do Trybunału Sprawiedliwości o wydanie wytycznych w zakresie jej zastosowania. Prof. Grzeszczak podkreślał jak istotne jest zadanie właściwego pytania prejudycjalnego.

Mecenas **Mirosław Wróblewski, radca prawny, członek zarządu Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej,** podzielił się informacjami o tym, jakie krajowe instytucje ochrony praw człowieka odnoszą się do Karty Praw Podstawowych. Najczęściej dotyczy to spraw związanych z ochroną danych osobowych, dyskryminacji kobiet czy osób niepełnosprawnych. W naszym kraju w ciągu ostatnich 5 lat najczęściej do Karty odnosił się Rzecznik Praw Obywatelskich, np. przy sprawie uboju rytualnego czy podatku VAT dla e-booków. Mecenas Wróblewski zaznaczył, że Trybunał Konstytucyjny używa Karty jako elementu wspierającego swoją argumentację, źródło inspiracji do stwierdzenia standardu ochrony praw człowieka. – *Nie znam orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, na które Karta Praw Podstawowych wpłynęłaby znacząco* – przyznał.

Ostatnią prelegentką konferencji była **adw. dr Małgorzata Kożuch**, członek NRA. Zastanawiała się nad pytaniem, czy Karta Praw Podstawowych jest samoistnym źródłem prawa. Przypomniała, że Karta nie ustanawia nowego prawa, nowych kompetencji ani zadań Unii, ani nie zmienia kompetencji i zadań określonych w traktatach. Karta tylko *wydobywa* to, co istnieje w prawie Unii. Prelegentka stwierdziła również, że wskazówką dla adwokatów, jako praktyków, jest to, że państwa członkowskie Unii Europejskiej, zgodnie z zasadą lojalności, mają zrobić wszystko, by osiągnąć cele Unii i powstrzymać się od wszystkich działań, które stoją tym celom na przeszkodzie. Prawo Unii jest prawem celowym, zmierza do utworzenia jednolitego rynku wspólnego, swobód gospodarczych, pełnej ochrony praw człowieka.

Adw. dr Kożuch omówiła kilka przypadków, z którymi mogą się zetknąć adwokaci: gdy zarówno prawo materialne, jak i prawo procesowe jest określone w akcie prawa Unii Europejskiej lub gdy prawo materialne jest określone w prawie UE, ale nie ma prawa procesowego dla określonych roszczeń. *Wtedy mówimy o autonomii procedury krajowej dla wdrożenia prawa europejskiego. Gdybyśmy nie znaleźli procedury krajowej, która by się do tego nadawała, to musimy stosować jakąś najbardziej zbliżoną, żeby ten skutek zapewnić* - wyjaśniała. Mówiła także, że standard, o którym wielokrotnie mówiono podczas konferencji, jest określony w innych przepisach Unii, a Karta połączyła to wszystko w jedno ogólne hasło.

Zdaniem prelegentki, gdyby nie było KPP, to treść prawa unijnego byłaby taka sama, byłoby tylko trudniej się do niego odwołać. Adw. dr Kożuch omówiła też sposób powoływania się na KPP. - *Z praktycznego punktu widzenia na Kartę należy się powoływać zawsze, gdy norma prawna, która ma być podstawą rozstrzygnięcia w stanie faktycznym, służy osiągnięciu jednego z celów traktatowych* – powiedziała.

Na zakończenie konferencji **adw. Mikołaj Pietrzak** przyznał, że była ona lekcją pokory, ponieważ pokazała jak trudnym zadaniem jest stosowanie Karty Praw Podstawowych. – *Wymaga od adwokatów, sędziów, prokuratorów, radców prawnych zmierzenia się z wielocentrycznym systemem źródeł prawa, pogodzeniem przepisów unijnych i krajowych* – mówił. Zaznaczył, że przed tymi problemami stoi także system szkolenia aplikantów.

Konferencja „Karta Praw Podstawowych w polskim porządku prawnym” odbyła się 14 marca w Pałacu Prymasowskim w Warszawie.

Adwokatura Polska
PrawoOjczyznaHonor
ADWOKATURA
POLSKA

Adwokatura Polska
PrawoOjczyznaHonor

Zmiana reguł gry?

Adwokatura Polska
PrawoOjczyznaHonor
ADWOKATURA
POLSKA

Ankieta nt. zgodności z normami prawnymi i etycznymi w przedsiębiorstwach

Ankietę nt. zgodności z normami prawnymi i etycznymi w małych i średnich przedsiębiorstwach przygotowała adw. Magdalena Jampolska-Domańska z izby warszawskiej. Zwraca się ona z prośbą do Koleżanek i Kolegów adwokatów o pomoc w rozpowszechnieniu ankiety wśród klientów.

Szanowni Państwo, Koleżanki i Koledzy Adwokaci,

jestem adwokatem Izby Adwokackiej w Warszawie. Interesuję się zagadnieniem compliance w małych i średnich przedsiębiorstwach. Jestem również członkiem Stowarzyszenia Compliance.

Obecnie w ramach studiów podyplomowych Polityka Compliance w organizacji, utworzonych przez Center of Excellence Akademii Leona Koźmińskiego prowadzę badania niezbędne do przygotowania pracy dyplomowej, obejmującej tematykę Compliance (zgodność z normami prawnymi i etycznymi) w małych i średnich przedsiębiorstwach.

Wobec powyższego zwracam się do Państwa z prośbą o przekazanie linku do badania (ankiety) swoim Klientom.

https://compliance.ankietka.pl/

Ankieta skierowana jest do członków zarządu lub osób zarządzających w przedsiębiorstwach zatrudniających od 10 do 250 osób (niezależnie od podstawy prawnej zatrudnienia, tj. np. umowy o pracę, umowy cywilnoprawne, samozatrudnienie). Jej wypełnienie powinno zająć około 10 minut.

Opracowane przeze mnie wyniki badania będą całkowicie anonimowe i zostaną wykorzystane jedynie dla celów pracy dyplomowej i ewentualnych dalszych publikacji. Jednocześnie zobowiązuję się do zachowania całkowitej poufności w zakresie pozyskanych danych umożliwiających identyfikację przedsiębiorstwa.

Zachęcam również Państwa do wzięcia udziału w badaniu, o ile spełniacie Państwo wskazane powyżej kryterium zatrudnienia.

Z wyrazami szacunku

adw. Magdalena Jampolska-Domańska

Współpraca i integracja - spotkanie samorządów

„Współpraca i integracja” to hasło spotkania samorządów zawodów zaufania publicznego, które odbędzie się 11 kwietnia w Łodzi.

Na spotkanie zaprasza Łódzkie Porozumienie Samorządów Zawodów Zaufania Publicznego. Naczelną Radę Adwokacką reprezentować będzie adw. Andrzej Malicki. Gospodarzem spotkania będzie adw. Jarosław Zdzisław Szymański, przewodniczący Łódzkiego Porozumienia Samorządów Zawodów Zaufania Publicznego oraz dziekan Okręgowej Rady Adwokackiej w Łodzi.

W ramach spotkania odbędzie się wykład adw. prof. UŁ dr hab. Justyny Jurewicz, pt. „Zawody zaufania publicznego. Stan obecny a stan pożądany”.

W programie przewidziano również koncert zespołu Skaldowie, który obchodzi swoje 50-lecie na scenie. Swój występ zadedykowali „aktywnym samorządowo”.

Spotkanie odbędzie się pod honorowym patronatem prezydent Łodzi Hanny Zdanowskiej. Początek o ogdz. 19-stej w Teatrze Rozrywki Lutnia, ul. Piotrkowska 243, 90-456 Łódź.

Osoby zainteresowane udziałem proszone są o kontakt z Okręgową Radą Adwokacką w Łodzi.

Dyskryminacja ze względu na płeć w orzecznictwie - konferencja

"Przegląd orzecznictwa polskiego i międzynarodowego z zakresu dyskryminacji ze względu na płeć" to tytuł konferencji, na którą zaprasza Naczelna Rada Adwokacka wraz z Zespołem ds. Kobiet przy NRA i przy współpracy z Biurem Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania. Konferencja

odbędzie się 16 kwietnia.

Wśród prelegentów będą m.in. Justyna Chrzanowska, pełnomocnik Ministra Spraw Zagranicznych ds. postępowań przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, prof. Małgorzat Fuszara pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania, Katarzyna Gonera sędzia Sądu Najwyższego Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, r.pr. Karolina Kędziora Wiceprezeska Zarządu Polskiego Towarzystwa Prawa Antydyskryminacyjnego czy Urszula Nowakowska Dyrektor Centrum Praw Kobiet

Konferencja odbędzie się w siedzibie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów przy Al. Ujazdowskich 1/3 w Warszawie. wejście A przez biuro przepustek.

Prosimy o potwierdzenie udziału w konferencji do dnia 10 kwietnia 2015 r., wyłącznie e-mailem na adres kancelaria@nra.pl
Nie istnieje inna możliwości rejestracji w tym wydarzeniu. Obowiązuje konieczność okazania dowodu osobistego w biurze przepustek KPRM celem wejścia na konferencję.

(zobacz szczegółowy program)

Prawo i medycyna po raz drugi - zaproszenie

II edycja Śląskiej Konferencji Medyczno - Prawnej odbędzie się 24 kwietnia w Katowicach. Debata dotyczyć będzie opiniowania w sprawach błędów medycznych, etyki w zawodzie lekarza i adwokata, a także transplantologii oraz problematyki z zakresu różnicowania płci z punktu widzenia lekarza i prawnika oraz finansowania świadczeń medycznych.

Do udziału w Konferencji zaproszono znakomitych gości, w tym podsekretarza stanu w Ministerstwie Zdrowia - Igora Radziewicza-Winnickiego, wicemarszałek Województwa Śląskiego Aleksandrę Skowronek, Ewę Momot - dyrektor Śląskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia oraz wielu znanych uczonych.

Wykład inauguracyjny wygłosi prof. Piotr Kruszyński, wykładowca na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, ekspert specjalizujący się w postępowaniu karnym.

Dla chętnych uczestników konferencji zostaną przeprowadzone w Centrum Dydaktyki i Symulacji Medycznej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego warsztaty z zakresu pierwszej pomocy osobom poszkodowanym w wypadku, z podstawowych czynności resuscytacyjnych oraz z symulacji medycznej. Zainteresowani goście będą mieli możliwość zapoznania się z działalnością Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo-Lekarskiej, która m.in. realizuje działalność usługową na rzecz organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości.

Na konferencję zapraszają Samorząd Doktorantów Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach oraz Samorząd Doktorantów Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, wraz z Okręgową Radą Adwokacką w Katowicach oraz Śląską Izbą Lekarską w Katowicach. Początek o godz. 9.00 na terenie kampusu Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, przy ul. Medyków 18.

Honorowy patronat nad Konferencją objęli: JM Rektor SUM prof. dr hab. n med. Przemysław Jałowiecki i JM Rektor UŚ prof. dr hab. Wiesław Banyś.

Udział w Konferencji jest bezpłatny. Ze względu jednak na ograniczoną liczbę miejsc warunkiem udziału jest wypełnienie (online) do dnia 15 kwietnia 2015 r. formularza zgłoszeniowego.

Organizatorzy mają prawo przedłużyć termin przyjmowania zgłoszeń.

W przypadku braku wolnych miejsc, Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do odmowy przyjęcia zgłoszenia. Informacja o braku wolnych miejsc zostanie zamieszczona na stronie internetowej.

http://lekarzeprawnicy.sum.edu.pl/

https://www.facebook.com/lekarzeprawnicy

(zobacz program konferencji)

Kończy się pierwsze polsko-ukraińskie szkolenie adwokatów

Pierwsze polsko-ukraińskie szkolenie adwokatów zakończy się oficjalnie 25 kwietnia w Łodzi. Organizatorzy zachęcają do wzięcia udziału w uroczystości oraz do zadawania pytań i proponowania tematów, które warto omówić.

W imieniu Prezesa Naczelnej Rady Adwokackiej oraz Dziekana Okręgowej Rady Adwokackiej w Łodzi, uprzejmie zapraszamy Koleżanki i Kolegów na uroczystość zakończenia *„I Polsko-Ukraińskiego Szkolenia Adwokatów”*, która odbędzie się w dniu 25 kwietnia br. o godz. 17.00 w siedzibie Okręgowej Rady Adwokackiej w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej 63.

Uczestnicy spotkania będą mieli możliwość nawiązania znajomości z adwokatami zza naszej wschodniej granicy, wymiany doświadczeń oraz wysłuchania wystąpienia Przedstawiciela delegacji ukraińskiej, poświęconego kondycji samorządu adwokackiego na Ukrainie oraz planowanym kierunkom zmian. Po części oficjalnej zapraszamy wszystkich na skromny poczęstunek, uzupełniany rytmami muzyki ukraińskiej.

Osoby zainteresowane omówieniem, podczas wspomnianej uroczystości, konkretnych tematów lub udzieleniem odpowiedzi na konkretne pytania, uprzejmie prosimy o przesłanie pytań i/lub tematów na adres e-mail: jasz@advocatus.pl w terminie do dnia 15 kwietnia br.

Osobom chcącym wziąć udział w spotkaniu, dla których konieczna jest rezerwacja noclegu, oferujemy pomoc w znalezieniu miejsca noclegowego. Prośby o rezerwację miejsc noclegowych prosimy przesyłać na ww. adres e-mail.

Serdecznie zapraszamy

Adw. Justyna Mazur

Adw. Jarosław Szczepaniak

Adw. Piotr Osiewacz

Koordynatorzy Naczelnej Rady Adwokackiej ds. Współpracy z Adwokaturą Ukraińską

Życzenia świąteczne od OBA

Pogodnych i radosnych Świąt Wielkanocy oraz wszelkiej pomyślności w życiu rodzinnym i zawodowym

życzy

Ośrodek Badawczy Adwokatury

im. adw. W. Bayera

Praca biura NRA w okresie świątecznym

Szanowni Państwo,

uprzejmie informujemy, że w dniu 3 kwietnia biuro NRA będzie nieczynne.